

Αρείου Πάγου: 1504/1997, Τμ. Β΄
Πηγή: Ε.Ε.Δ. 57/98 σελ. 268

ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΩΣ ΒΛΑΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Εάν από τον Οργανισμό προσωπικού Τράπεζας προβλέπεται ότι η τοποθέτηση των προϊσταμένων των δ/νσεων, των διευθυντών και υποδιευθυντών των καταστημάτων της πραγματοποιείται ασχέτως του βαθμού και της αρχαιότητας των τοποθετούμενων, με πρόνοια όμως να ανατίθεται στους υπαλλήλους της καθήκοντα ανάλογα με τις υπηρεσιακές της ανάγκες και χωρίς να διασαλεύεται η ιεραρχία, τότε η αφαίρεση των καθηκόντων προϊσταμένου δ/νσεώς της από υπάλληλο αυτής κατέχοντα τον αντίστοιχο βαθμό του διευθυντού και η ανάθεσή τους σε νεώτερό του κατά βαθμό συνάδελφο, είναι καταχρηστική, εάν ο υπάλληλος αυτός τοποθετήθηκε εν συνεχεία σε άλλη δ/νση και του ανατέθηκαν απλά καθήκοντα συμβούλου χωρίς συγκεκριμένους τομείς αρμοδιότητας και δράσης, καίτοι στην εν λόγω δ/νση υπήρχαν 3 υποδ/νσεις με ευρύ αντικείμενο, διότι σε μια τέτοια περίπτωση δε θεωρείται ότι εξυπηρετούνται πράγματι οι υπηρεσιακές ανάγκες της Τράπεζας, ούτε ότι αξιοποιείται επωφελώς το στελεχιακό δυναμικό της.

Κυριότερες διατάξεις: Α.Κ. άρθρα 281 και 652

Πρόεδρος: ο αντιπρόεδρος, κ. Γεώργ. Βελλής
Εισηγητής: ο αρεοπαγίτης, κ. Ευάγγ. Περλίγκας
Δικηγόροι: οι κ.κ. Δημ. Ευαγγέλου, Αθαν. Χριστόπουλος

Από τις διατάξεις των άρθρων 652 του Α.Κ. και 1 παρ. 1, 4 και 9, 13 παρ. 1 και 9 του Οργανισμού της πρώτης αναιρεσίβλητης, ο οποίος καταρτίστηκε με την από 1.12.1977 σ.σ.ε. «περί οργανισμού προσωπικού Ιονικής και Λαϊκής Τραπέζης της Ελλάδος», δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την υπ' αριθμ. 49468/10730/7.12.1977 απόφαση του Υπουργού Εργασίας (ΦΕΚ 1315/29.12.1977, τ.Β΄) και έχει ισχύ νόμου, προκύπτει ότι η τοποθέτηση των προϊσταμένων των διευθύνσεων και των υπαγομένων στη γενική διεύθυνση υπηρεσιών και των διευθυντών και υποδιευθυντών των καταστημάτων, ως και η ανάκληση των τοποθετήσεων τούτων, πραγματοποιείται, άσχετα από βαθμό και την αρχαιότητα, με πράξη της γενικής διεύθυνσεως. Με την πράξη αυτή είναι δυνατή η ανάθεση στους υπαλλήλους αυτούς άλλων καθηκόντων, αναλόγων με τις υπηρεσιακές ανάγκες, λαμβάνεται πρόνοια ώστε να μη διασαλεύεται η ιεραρχία. Η άσκηση του διευθυντικού αυτού δικαιώματος είναι επιτρεπτή και δεν αποτελεί, έστω και αν συνέπειες, μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της εργασιακής σύμβασης, κατά την έννοια του άρθρου 7 του ν. 2112/1920, υπόκεινται όμως στον περιορισμό του άρθρου 281 του Α.Κ., γιατί δεν πρέπει να υπερβαίνει προφανώς τα όρια που θέτουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Διαφορετικά η σχετική απόφαση είναι άκυρη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 174 και 180 του Α.Κ. Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο δέχτηκε τα ακόλουθα: Την 1.11.1961 ο αναιρεσειών προσελήφθη από την Τράπεζα της Ελλάδος με την υπό την ίδια ημερομηνία έγγραφη σύμβαση, του, ως έκτακτος επί συμβάσει υπάλληλος αυτής ορισμένου αρχικά χρόνου (για ένα έτος).

Εξακολούθησε όμως την εργασία του και μετά τη λήξη του ως άνω χρονικού διαστήματος χωρίς εναντίωση της πρώτης αναιρεσίβλητης και έτσι η σύμβαση μετατράπηκε σε αορίστου χρόνου (άρθ. 671 Α.Κ.), διεπομένη ήδη και από τους όρους της από 1.12.1977 σ.σ.ε. «περί Οργανισμού Προσωπικού Ιονικής και Λαϊκής Τραπέζης Ελλάδος». Ο αναιρεσειών εξελίχθηκε προαγόμενος σταδιακά από το βαθμό του δόκιμου λογιστή, στον οποίο ονομάστηκε από 1.1.1965 δυνάμει του άρθρ. 20 παρ. 1 του Οργανισμού προσωπικού της πρώτης αναιρεσίβλητης του 1964, μέχρι και το βαθμό του Τομεάρχη της περιφερειακής δ/νσεως Πειραιώς και νήσων Αιγαίου, αργότερα δε σ' εκείνο του υποδιευθυντή Α΄ ήδη δε από 1.1.1992 στον καταληκτικό βαθμό του Διευθυντή. Με την 581/20.6.1991 πράξη του Προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου και γενικού διευθυντή τοποθετήθηκε διευθυντής της Α΄ περιφερειακής διεύθυνσεως Αθηνών. Στις 19.11.1993 με την αλλαγή τα πρόσωπα του Δ.Σ. της πρώτης αναιρεσίβλητης ως πρόεδρος του οποίου τοποθετήθηκε ο δεύτερος από αυτούς,

με την 734/19.11.1993 πράξη του αντικατέστησε τον αναιρεσιόντα από τη διεύθυνση της Α΄ περιφερειακής διευθύνσεως Αθηνών και τοποθέτησε σ΄ αυτήν το συνάδελφό του Μ.Π., υποδιευθυντή Β΄, ενώ τον αναιρεσιόντα τον τοποθέτησε ως σύμβουλο της Δ/νσεως Σχεδιασμού μελετών και Αναπτύξεώς της (η οποία αργότερα μετονομάστηκε σε Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών), στην οποία ήταν Διευθυντής από 22.6.1990 ο υπάλληλος της πρώτης αναιρεσίβλητης Ε.Θ. Η εν λόγω Διεύθυνση έχει τρεις υποδιευθύνσεις που αναφέρονται στην απόφαση με το αντικείμενό τους. Η τοποθέτηση του αναιρεσιόντος ως συμβούλου στην πιο πάνω διεύθυνση ήταν τοποθέτηση όχι σε μικρή και ασήμαντη υπηρεσία της πρώτης εφεσίβλητης, αλλά μια μεγάλη, σπουδαία και πολύ σημαντική Δ/νσή της, που προορίζεται να παίξει αποφασιστικό ρόλο στην πορεία της είναι από τις πέντε πρώτες πιο σημαντικές, απασχολεί δε, όπως συνομολογείται, σαράντα οκτώ (48) άτομα, από τα οποία (αφαιρώντας πέντε που ασχολούνται στη Γραμματεία της), οι υπόλοιποι είναι πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών και οι περισσότεροι κατέχουν και μεταπτυχιακούς τίτλους (Master, διδακτορικό δίπλωμα). Η τοποθέτηση αυτή του αναιρεσιόντος ως συμβούλου στην εν λόγω Δ/νση είναι σύννομη, γιατί έγινε στα πλαίσια υπηρεσιακής ανάγκης για ευρύτερη διοικητική αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της πρώτης αναιρεσίβλητης για τη συγκρότηση του επιτελείου που θα πλαισίωνε τη διοίκηση και απέβλεπε στην προσφορότερη εξυπηρέτηση των σκοπών της, εντός των πλαισίων που θ΄ ακολουθούσε η νέα διοίκησή της και στην υποβοήθηση της Δ/νσεως αυτής με στελέχη όπως ο αναιρεσιόντος που διαθέτει γνώσεις και εμπειρία. Η μετακίνηση του τούτου δεν ήταν η μόνη, αλλά έγινε μαζί με άλλες μετακινήσεις είκοσι ακόμη ατόμων, οι οποίες υπαγορεύθηκαν από τους ίδιους, όπως και εκείνη του αναιρεσιόντος λόγους και δεν αποδείχτηκε ότι έγινε για λόγους εκδικίσεως, ούτε προσκρούει σε ειδική απαγορευτική διάταξη, ενώ εξάλλου δεν υπερβαίνει, και μάλιστα προφανώς, τα όρια που επιβάλλονται από την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, καθώς και τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος (άρθ. 281 Α.Κ.). Πολύ περισσότερο διότι στα πλαίσια της λειτουργίας της συμβάσεως εργασίας και όχι, κατά τα εκτεθέντα, σε προσωπικό επίπεδο, δεν προκλήθηκε άμεση ή έμμεση υλική ή ηθική βλάβη στον αναιρεσιόντα ενόψει και του ότι μετά την νέα τοποθέτησή του οι συνολικές αποδοχές του αυξήθηκαν και αντί των δρχ. 623.370 μηνιαίως που ελάμβανε τον Οκτώβριο του 1993, λαμβάνει τον Ιανουάριο του 1994 δρχ. 635.970. Με τις άνω παραδοχές του, σύμφωνα με τις οποίες η κατ΄ εφαρμογή του διεθυντικού δικαιώματος αντικατάσταση του αναιρεσιόντος στη θέση του Διευθυντή της Α΄ Περιφερειακής Διευθύνσεως Αθηνών και η τοποθέτηση σ΄ αυτήν του Μ.Π., Υποδιευθυντή Β΄, καθώς και η τοποθέτηση μεταταύτα του αναιρεσιόντος σε θέση Συμβούλου της Διευθύνσεως Σχεδιασμού Μελετών και Αναπτύξεως (που μετονομάστηκε αργότερα σε Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών) έγινε στα πλαίσια υπηρεσιακής ανάγκης για ευρύτερη διοικητική αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της πρώτης αναιρεσίβλητης για τη συγκρότηση του επιτελείου που θα πλαισίωνε τη διοίκηση και απέβλεπε στην προσφορότερη εξυπηρέτηση των σκοπών της, και δεν υπερβαίνει τα όρια του άρθρου 281 Α.Κ., μη προκαλέσασα στον αναιρεσιόντα άμεση ή έμμεση υλική ή ηθική βλάβη, το Εφετείο διέλαβε ανεπαρκείς αιτιολογίες που καθιστούν ανέφικτο τον έλεγχο της ορθής ή μη εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 281 και 652 Α.Κ., στις οποίες στηρίζεται η αγωγή κατά το αίτημά της για αναγνώριση της ακυρότητας, ως καταχρηστικής, της 734/19.11.1993 πράξεως του δευτέρου αναιρεσιβλήτου. Διότι, ειδικότερα, δεν αναφέρονται στην απόφαση τα προσόντα, η υπηρεσιακή εξέλιξη, οι θέσεις που υπηρέτησε και οι υπηρεσιακές εκθέσεις του Μ.Π., που αντικατέστησε τον αναιρεσιόντα στην Α΄ Περιφερειακή Διεύθυνση Αθηνών, ενώ δε διευκρινίζεται, ενόψει των τριών υποδιευθύνσεων που έχει η Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών και του ευρέος αντικειμένου της, σε τι συνίστατο το έργο του αναιρεσιόντος, ως συμβούλου της, ούτε εκτίθεται αν του ανατέθηκε ή όχι συγκεκριμένος τομέας αρμοδιότητας ή δράσης, για να κριθεί αν η αντικατάστασή του στην άνω Α΄ περιφ. Δ/νση Αθηνών από το Μ.Π. επιβαλλόταν πράγματι από υπηρεσιακές ανάγκες και εξυπηρετούσε την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της αναιρεσίβλητης για την επωφελή αξιοποίηση του στελεχειακού δυναμικού της, ή αποτελούσε καταχρηστική άσκηση του διεθυντικού δικαιώματος της εργοδότηδας. Επομένως, οι δεύτερος και τέταρτος λόγοι αναιρέσεως του κυρίου δικογράφου των προσθέτων, κατά το εκ του άρθρου 559 αριθμ. 19 του Κ.ΠολΔ. μέρος τους που αναφέρεται στις άνω πλημμέλειες, όπως αυτές προτείνονται και

από τον Εισηγητή προς μερική βελτίωσή τους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 562 παρ. 4 του άνω Κώδικα, πρέπει να γίνουν δεκτοί ως βάσιμοι, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 580 παρ. 3 του Κ.Πολ.Δ. όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο 31 παρ. 1 του ν. 2172/1993, στο ίδιο δικαστήριο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές. [Αναιρεί την υπ' αριθμ. 6987/1995 απόφαση του Εφετείου Αθηνών και παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο (Αθηνών), συντιθέμενο από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που εξέδωσαν την αναιρούμενη απόφαση].